

Adresa: **Ul. Hamdije Čemerlića 39a**
71000 Sarajevo
<http://www.voda.ba>

tel. +387 33 726-400
fax. +387 33 726-423
e – mail: info@voda.ba

Broj: UP-1/21-3-40-670-9/22
Datum: 18.12.2023. godine

«Agencija za vodno područje rijeke Save» Sarajevo rješavajući po zahtjevu pravnog lica «SISECAM SODA» d.o.o. Lukavac, za donošenje rješenja o vodnoj dozvoli za ispuštanje tehnoloških otpadnih voda sa lokacije izgrađenog kompleksa Fabrike Sode Lukavac u rijeku Spreču, općina Lukavac, u ulici Prva ulica br.1, na osnovu člana 139. stav (1) Zakona o vodama («Službene novine Federacije BiH, broj 70/06) i člana 200. Zakona o upravnom postupku («Službene novine Federacije BiH», broj 2/98, 48/99), donosi

RJEŠENJE

Odbija se zahtjev pravnog lica «SISECAM SODA» d.o.o. Lukavac, za donošenje rješenja o vodnoj dozvoli za aktivnost ispuštanja tehnoloških otpadnih voda sa lokacije izgrađenog kompleksa Fabrike Sode Lukavac u rijeku Spreču, općina Lukavac, u ulici Prva ulica br.1, kao neosnovan.

Obrazloženje

Pravno lice «SISECAM SODA» d.o.o. Lukavac, zahtjevom broj 4501/22 od 20.12.2022 godine obratilo se ovoj Agenciji za donošenje rješenja o vodnoj dozvoli za ispuštanje tehnoloških otpadnih voda sa lokacije izgrađenog kompleksa Fabrike Sode Lukavac u rijeku Spreču, općina Lukavac, u ulici Prva ulica br.1.

U provedenom postupku je pregledana ranije dostavljena dokumentacija:

- Aktuelni izvod iz sudskog registra matični broj upisa subjekta 1-13849 od 07.06.2022 godine izdat od strane Općinskog suda u Tuzli-ovjerena kopija;
- Obavještenje o razvrstavanju pravnog lica prema klasifikaciji djelatnosti broj: 07-32.5-51479/13 od 2013 godine izdato od strane lužbe za statistiku za područj Tuzlanskog kantona,;
- Uvjerenje o poreznoj registraciji izdato od strane Kantonalnog poreznog ureda Tuzla od 06.02.2013. godine- kopija;
- Izvod iz posjedovnog lista broj 4128 broj: 06-26-1-1682/20-2 od 03.07.2020 izdat od strane Službe za geodetske i imovinsko-pravne poslove, Općina Lukavac;
- Dokaz o uplaćenju administrativnoj taksi;
- Opći akt o održavanju, korištenju i osmatranju vodnog objekta u SSL urađen od strane «SISECAM SODA LUKAVAC» d.o.o. Lukavac, mart 2022 godine;
- Situacija sa ucrtanim objektima na predmetnoj lokaciji;
- Rješenje o vodnoj dozvoli broj: UP-I/25-3-40-637-11/18 od 05.07.2019. godine izdato od strane Agencije za vodno područje rijeke Save, Sarajevo;
- Ugovor o zbrinjavanju opasnog otpada br. 231/22 od 27.06.2022 godine zaključen sa Kemeko BH d.o.o. Lukavac;
- Zbirni izvještaj o monitoringu kvaliteta i kvantiteta otpadnih voda SSL, za 2022. godine, urađen od strane „TQM„ d.o.o. Lukavac;
- Izvještaj o monitoringu kvaliteta i kvantiteta otpadnih voda SSL, za novembar 2022. godine, urađen od strane „TQM„ d.o.o. Lukavac;
- Izvještaji o monitoringu kvaliteta i kvantiteta otpadnih voda SSL, za septembar i novembar 2023. godine, urađen od strane „TQM„ d.o.o. Lukavac;

Nakon izvršenog uvida u dostavljeni zahtjev i priloženu dokumentaciju utvrđeno je da za predmetni poslovni objekat je izdato Rješenje o vodnoj dozvoli broj: UP-I/25-3-40-637-11/18 od 05.07.2019. godine izdato od strane Agencije za vodno područje rijeke Save.

Uvidom u navedeno Rješenje o vodnoj dozvoli koja je shodno članu 13. stav 5. Uredbe o uslovima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sisteme javne kanalizacije („Službene novine Federacije BiH“, broj 101/15, 1/16 i 101/18) je donesen sa rokom važenja do 30.12.2022. godine a uvažavajući činjenicu iz dinamičkog plana da je u tom trenutku bilo raspoložive zapremine u starim taložnicama „Bijelo more“ na period 3,5 godina. Zapremina slobodnog prostora u taložnicama je izračunata na osnovu količina ispuštanja tehnoloških otpadnih voda pri kapacitetu proizvodnje od 1600 t/dan.

Na osnovu navedene činjenice od podnosioca zahtjeva je našim aktom broj: UP-1/21-3-40-670-2/22 od 14.02.2023. godine zatraženo da se izjasni novim činjenicama vezano za slobodni prostor u starim taložnicama i aktivnostima koje su se izvršile u proteklom periodu od izdavanja Rješenja o vodnoj dozvoli.

U aktu broj: 752/23 od 20.02.2023 godine od strane podnosioca zahtjeva je pristiglo izjašnjenje da je od juna 2021 godine počeo strateški projekat da se materijal iz taložnica „Bijelo more“ koristi za tehničku rekultivaciju rudničkih površina na PK Lukavačka rijeka, u skladu sa urađenom projektnom dokumentacijom. Takođe je navedeno da u skladu sa izvezenom količinom iz predmetnih taložnica, slobodnog prostora ima za cca 3. godine kontinuiranog procesa proizvodnje te da će se realizacija navedene aktivnosti pražnjenja taložnica i dalje nastaviti.

Postupajući po podnesenom zahtjevu, u skladu sa članom 12. stav (5) i (6) Pravilnika o sadržaju, obliku, uvjetima, načinu izdavanja i čuvanja vodnih akata („Službene novine Federacije BiH“ broj 31/15, 55/19, 41/20 i 63/22), ovaj organ je pokrenuo upravni postupak, te je dana 11.05.2023. godine izvršen uvidaj na predmetnoj lokaciji o čemu je sačinjen Zapisnik o uvidaju broj: UP-1/21-3-40-670-4/22.

Uvidom u dostavljenu dokumentaciju i izvršenim uvidajem na licu mjesta može se konstatovati sljedeće:

Lokacija predmetnog kompleksa-pogona za proizvodnju sode, nalazi se u industrijskoj zoni grada Lukavca u ulici Prava ulica br. 1, na površini cca 491 638 m², u dolini srednjeg toka Spreče –desna obala, niže od ušća rijeke Jale.

Snabdijevanje izgrađenog kompleksa Fabrike sode Lukavac, vodom za sanitarne potrebe, vrši se iz gradskog vodovodnog sistema, dok tehnološka voda se zahvata iz akumulacije Modrac

U kompleksu Fabrike sode «SISECAM SODA LUKAVAC» d.o.o.Lukavac se proizvodi: kalcinirana soda «laka», kalcinirana soda «teška» i soda bikarbona.

Proizvodnja navedenih proizvoda se vrši u pet pogona i to: pogon termoelektrane, pogon krečnih peći, pogon proizvodnje kalcinirane sode-lake, pogon kalcinirane sode-teške i pogon proizvodnje sode bikarbonate.

Na lokaciji se nalaze sljedeće cjeline: pogon termoelektrane (5 kotlova), pogon krečnih peći (6 krečnih peći), pogon sirovog bikarbonata, pogon proizvodnje kalcinirane sode-lake, pogon kalcinirane sode-teške i pogon proizvodnje sode bikarbonate, skladište uglja, skladište kamena, skladište antacita, rashladni tornjevi (2 tornja sa po 4 ćelije) filter stanica, rezervoari slane vode (ukupnog kapaciteta 8000 m³, 2 sirove slane vode 2000 m³, 4 prečišćene slane vode 6000 m³, pogon hemijske pripreme vode, separacija antracita, separacija kamena, silos kamena, bunker antracita i kamena, magacini gotove robe, skladište mazuta, silos lake sode, silos teške sode, rezervoar amonijaka, kolone neutralizacije i dekanteri za budući sistem neutralizacije sa preliva novih taložnica Bijelo more i nove taložnice Bijelo more (u izgradnji), postojeći dekanteri u procesu prečišćavanja slane vode, postojeće taložnice Crnog mora, postojeće taložnice Bijelo more, separatori ulja i masti, laboratorija, sabirni kanal oborinskih i voda sa Crnog mora, zemljani taložnik i drugi prateći objekti interna saobraćajna infrastruktura i drugi prateći objekti.

U sklopu kompleksa Fabrike sode Lukavac je od izdavanja navedenog Rješenja o vodnoj dozvoli je izgrađen tank za skladištenje mazuta kapaciteta 160 m³ sa ciljem da zamijeni postojeći sistem sa mazutom kojim se napajaju kotlovi 2, 6, 7, kao i sistem sa dizel gorivom kojim se napaja kotao br.8.

Takođe je izgrađeno novo termoelektrsko postrojenje u sklopu termoelektrane te 3 LAF aparat pored postojećih LAF aparata-kolona za ispiranje zraka sa filtera. Podnosilac je izgradio i sljedeće objekte: proširenje sode pogona (čelična konstrukcija 9 spratova) filter stanica industrijske vode, rashladni tornjevi za recirkulaciju vode, trafo stanica rashladnih tornjeva, novo skladište gotovog proizvoda sa utovarnom rampom za željezničke vagone i kamione, skruber (isparivač) gasa za krečne peći, skruber gasa kalcinacije –laka soda, silos teške sode kapaciteta 2500 t sa transportnim sistemom, proširenje depoa antracita.

Pražnjenje taložnica se vrši od 2021. godine u skladu sa projektom da se materijal- talog iz taložnica „Bijelo more“ koristi za tehničku rekultivaciju rudničkih površina na PK Lukavačka rijeka u skladu sa urađenom projektnom dokumentacijom.

Kapacitet proizvodnje u 2022 godini iznosio je cca 1567 t/dan.

U periodu važenja navedenog Rješenja, izvršena je sanacija taložnice broj 4 nakon incidenta dana 27.04.2018 godine, kad je došlo je do pucanja nasipa na taložnici Bijelo more broj 4 postojećih taložnica.

Takođe su pokrenute aktivnosti sanacije nasipa postojećih taložnica „Bijelo more“ (taložnice I, II i III) je, s ciljem postizanja sigurnosnog aspekta i onemogućavanja sličnih incidentnih situacija.

Tehnološke otpadne vode koje nastaju u procesima proizvodnje: regeneracije amonijaka, pripreme slane vode i pripreme kotlovske vode se putem sabirnog kolektora cjevovodom pomoću pumpi transportuju na taložnice Bijelo more. Nakon taloženja u Bijelom moru izbistrena voda se preko sistema preliva i drenažnog sistema i kolektora ispušta u rijeku Spreču (ispust E₁), ovisno od toga koja je taložnica. Na lokaciji taložnica Bijelo more imamo tri ispusna mjesta. Taložnice 2 i 3 imaju svoj ispus, preliv taložnice 4 može se ispuštati na ispus taložnice 4 i ispus taložnica 2 i 3, preliv taložnice 1 se ispušta na ispus 1. Voda iz obodnog kanala se direktno odvodi u rijeku Spreču.

Taložnice „Bijelo more“ čine četiri taložna bazena (I, II, III i IV).

U proizvodnji tehnološke pare, u pogonu termoelektrane, nastaje elektrolitski pepeo i šljaka koji se hidraulički transportuju na postojeću taložnicu „Crno more“ lociranu u krugu kompleksa Fabrike sode Lukavac. Taložnice rade naizmjenično i projektovane su tako da se jedna puni, druga se taloži i suši, a zatim prazni na mjesto konačnog odlaganja, po šemi: odlaganje-sušenje-odvoz. Preliv iz taložnica Crno mora se ispušta u sabirni kolektor. Neutralizacija preliva taložnica Crno more se vrši vodom sa pranja CO₂ gasa koja je blago kisela.

Rashladna voda koja se koristi za hlađenje proizvodnih pogona i procesna voda za napajanje kotlovskih postrojenja se vraća u proces proizvodnje (primjena postupka recirkulacije). Dio viška rashladne vode se ispušta u sabirni kolektor.

Oborinske vode se tretiraju u separatorima masti i ulja na više mjesta unutar kruga fabrike, a potom putem otvorenih i zatvorenih kanala odvođe do sabirnog kolektora, a zatim u Lukavički potok i rijeku Spreču.

Poslije sabirnog kolektora se sve ove vode (iz Crnog mora, prečišćene oborinske vode i dio rashladnih voda) tretiraju u taložniku kako bi se smanjila količina suspendovanih materija. Preliv taložnika se odvodi kanalom te potokom Lukavčić u rijeku Spreču (ispust E₂).

Navedeni način ispuštanja, prema obavještenju od strane podnosioca zahtjeva, se izmijenio u mjesecu julu na način da se vode sa zajedničkog kolektora odvođe na postojeće taložnice „Bijelo more“ tako da se ispus E₂ više ne koristi. Na taložnice „Bijelo more“ dovode se tehnološke otpadne vode čija količina zavisi od kapaciteta proizvodnje i iznosi cca 22 000 m³/dan.

Godišnji izvještaj rezultata ispitivanja kvaliteta tehnoloških otpadnih voda sa lokacije kompleksa «SISECAM SODA LUKAVAC» d.o.o. Lukavac, za 2022. godine, urađen od strane „TQM“, d.o.o. Lukavac, decembar 2022 godine, ukazuju da parametri kvaliteta otpadnih voda (na ispustu E1-pH vrijednost, ukupne suspendovane materije, hloridi (cca 95 000 mg/l do 110 000 mg/l), HPK, BPK i test toksičnosti a na E2- pH vrijednost, ukupne suspendovane materije, hloridi) nisu u skladu sa dozvoljenim vrijednostima propisanim Uredbom.

Prema izvještajima o monitoringu kvaliteta i kvantiteta otpadnih voda SSL, za septembar i novembar 2023. godine, urađen od strane „TQM“, d.o.o. Lukavac vrijednost za parametar hlorida na ispustu E1 (spojen i E2) je cca 78000 mg/l.

Na osnovu tereta zagađenja otpadnih voda «SISECAM SODA LUKAVAC» d.o.o. Lukavac urađenog od strane «TQM» d.o.o. Lukavac, avgust 2022 godine utvrđen je ukupni teret zagađenja 627572 ES-a, a na osnovu kontrolnog ispitivanja tereta zagađenja otpadnih voda «SISECAM SODA LUKAVAC» d.o.o.

Lukavac izvršenog od strane „Agencije za vodno područje rijeke Save“ Sarajevo, decembar 2022 godine utvrđen je ukupni teret zagađenja 771 171 ES-a.

Prilikom uviđaja na terenu utvrđeno je da je se na lokaciji nalaze nove taložnice broj 5, 6 i 7 koje nisu u funkciji iz razloga što za iste nisu pribavljene dozvole.

Nakon izvršenog uviđaja i uvida u dostavljeni zahtjev i priloženu dokumentaciju, od podnosioca zahtjeva je zatraženo da dostavi Rješenje o okolinskoj dozvoli izdato od nadležnog organa.

U aktu broj: 1794/23 od 29.05.2023 godine dostavljeno je se očitovnje vezano za okolinsku dozvolu. Navedeno je da je pravno lice «SISECAM SODA» d.o.o. Lukavac u zakonskom roku dostavilo zahtjev za obnovu okolinske dozvole, Federalnom ministarstvu okoliša i turizma koji je prošao javni uvid web stranici FMOIT-a. Dalje je navedeno da je Forum za zaštitu okoliša Lukavac dostavio primjedbe na koje su dostavljeni odgovori FMOIT te da smatraju da su stekli potrebni uslovi za izdavanje okolinske dozvole u narednom periodu. Takođe su se izjasnili da će nas blagovremeno obavijestiti i dostaviti zahtijevani dokument- Rješenje o okolinskoj dozvoli izdato od nadležnog organa.

Do danas nismo dobili nikakvu obavijest o navedenom dokumentu.

Nakon izdavanja navedenog rješenja o vodnoj dozvoli donesena je Uredbe o uslovima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sisteme javne kanalizacije („Službene novine Federacije BiH“, broj 26/20 i 96/20).

Donošenjem Uredbe o izmjenama Uredbe o uslovima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sisteme javne kanalizacije („Službene novine Federacije BiH“, broj 96/20), na inicijativu privrednog subjekta SISECAM SODA LUKAVAC d.o.o. Lukavac, ukinut je Prilog 29 o graničnim vrijednostima emisija otpadnih voda iz proizvodnje sode koji se nalazio kao prilog Uredbe o uslovima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sisteme javne kanalizacije („Službene novine Federacije BiH“, broj 26/20).

Donošenjem navedene izmjene Uredbe pravni subjekat je oslobođen postupanja po dinamičkom planu i provođenja mjera koje su bile date u dinamičkom planu a koje su bile osnova za izdavanje Rješenja o vodnoj dozvoli UP-I/25-3-40-637-11/18 od 05.07.2019. godine.

Kod ovog organa je po zahtjevu pravnog lica SISECAM SODA LUKAVAC d.o.o. Lukavac pokrenut postupak izdavanja rješenja o prethodnoj vodnoj saglasnosti za ispuštanje tehnoloških otpadnih voda sa lokacije novih taložnica „Bijelo more“ koja se planira graditi u krugu Fabrike sode Lukavac. U postupku rješavanja istog, provedene su procesne ranje propisane Uredbe o izmjenama Uredbe o uslovima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sisteme javne kanalizacije. Obzirom da su se zahtjevi odnosili na istu problematiku, kroz sve aktivnosti koje su provođene u postupku rješavanja zahtjeva za izdavanje prethodne vodne saglasnosti dat je osvrtalo i analizirane činjenice koje se odnose i na prebematiku vezanu za izdavanje vodne dozvole za isto pravno lice.

Razlika je samo u tome što se izdavanje rješenja za prethodnoj vodnoj saglasnosti razmatra kao ispuštanje otpadnih voda sa novog objekta za tretman otpadnih voda, dok se zahtjev za izdavanje vodne dozvole odnosi na postojeći objekat za tretman otpadnih voda, pri čemu je fabrički kompleks, kao izvor zagađenja u oba slučaj isti. U oba slučaja je neophodno da parametri kvaliteta efluenta budu u skladu sa Zakonom o vodama i podzakonskim aktima te usklađeno sa propisima o okolišu i propisima EU, i planskim dokumentima iz oblasti voda, tj. Strategijom upravljanja vodama Federacije BiH, Planom upravljanja vodama za vodno područje rijeke Save u Federaciju BiH.

U provedenom postupku rješavanja po zahtjevu za izdavanje Rješenja prethodnoj vodnu saglasnost se kroz sve aktivnosti nastojalo od podnosioca zahtjeva pribaviti spisak konkretnih aktivnosti i mjera sa finansijskom procjenom za ulaganje u smanjanje emisija otpadnih voda, te definisanim rokovima u kojima će pravni subjekt «SISECAM SODA LUKAVAC» d.o.o. Lukavac realizirati pojedine aktivnosti, a sve usaglašeno sa postojećom zakonskom i strateškom regulativom, te planovima upravljanja vodama na vodnom području rijeke Save u Federaciji BiH, a koji bi bili osnov za dalje vođenje postupka. Ovo je traženo iz razloga što se iz Studije priložene uz zahtjev moglo nedvosmisleno utvrditi da kvalitet otpadnih voda nakon tretmana na novom postrojenju ne zadovoljava uslove propisane Uredbom o uslovima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sisteme javne kanalizacije.

U toku vođenja postupka analizirane su mogućnosti i način primjene članova 4. i 5. Uredbe, a posebno dijela gdje je navedeno da se mogu koristiti prakse primijenjene kod izdavanja vodnih akata zemalja Evropske unije za iste industrije, i slijedom navedenog je utvrđeno je da su u vodnom aktu (vodna dozvola firme „Ciech Soda Deutschland“), na koji se poziva u obrazloženju Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o uslovima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sisteme javne kanalizacije, navedene konkretne mjere predviđene planom upravljanja (dokument koji ima karakter generalnog planskog

dokumeta koji trebaju slijediti svi subjekti obuhvaćeni njime), a propisana u vodnom aktu kao mjera za dostizanje ciljeva upravljanja vodama.

Napominjemo da je u zemaljama Evropske unije za iste industrije u Uredbi dat prilog za industriju proizvodnje sode u kome su propisane granične vrijednosti zagađujućih materija u otpadnim vodama, očekivani vremenski plan provedbe mjera i drugi uslovi, uključujući i ograničavanje kapaciteta proizvodnje."

U navedenom postupku su u pokušaju rješavanja problema bila uključena i ministarstva- Federalno ministarstvo okoliša i turizma i Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva te sam podnosioc zahtjeva pravno lice «SISECAM SODA LUKAVAC» d.o.o. Lukavac kroz više sastanaka.

Imajući u vidu navedeno i dogovore na sastancima upućen je akt prema Vladi kao Prijedlog uslova i potrebnih postupanja u vezi sa zahtjevom za vodni akt-Prethodnu vodnu saglasnost za ispuštanje tehnoloških otpadnih voda sa lokacije nove taložnice „Bijelo more“ koja se planira graditi u krugu «SISECAM SODA» d.o.o. Lukavac.

Kao prijedlog dat je uslov da:

Sistemom prečišćavanja otpadnih voda mora se obezbjediti da prečišćene otpadne vode, prije ispuštanja u recipijent, a u skladu sa Uredbom o izmjenama i dopunama Uredbe o uslovima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sisteme javne kanalizacije («Službene novine Federacije BiH», broj: 26/20 i 96/20) moraju da zadovolje granične vrijednosti za parametre karakteristične za ovu industriju definisane u prilogu 1. tabela 1.1. (kolona 3): hloridi (3000 mg/l), toksikološki bioogled (>50%), ukupne suspendovane materije (35 mg/l), pH vrijednost (6,5-), amonijačni azot (10 mg/l), ukupni azot (15 mg/l), HPK-Cr (125 mg/l), ukupni fosfor P (1,0 mg/l), adsorbirani organski halogeni (AOX)(0,5 mg/l), olovo (0,5mg/l), živa (0,01 mg/l), hrom ukupni (0,5 mg/l) i nikel (0,5 mg/l).

U aktu Vlade Federacije BiH broj: 03-02-530-1/2023 godine od 25.05.2023. godine navedeno je da je potrebno u saradnji sa ministarstvima Vladi Federacije BiH dostaviti usaglašen prijedlog.

Dana 05.07.2023 godine održan je sastanak u cilju utvrđivanja usaglašenog prijedloga uslova i potrebnih postupanja u vezi sa propisivanjem graničnih vrijednosti parametara zagađenja tehnoloških otpadnih voda koje će se ispuštati iz nove taložnice „Bijelo more“, a koje smo u skladu sa uputama Generalnog sekretarijata Vlade Federacije Bosne i Hercegovine dužni usaglasiti.

Na sastanku su prisustvovali predstavnici Federalnog ministarstva okoliša i turizma, Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i Agencije za vodno područje rijeke Save Sarajevo.

Na sastanku nije usaglašen Prijedlog uslova i potrebnih postupanja i naloženo je da isti treba revidovati u skladu sa članom 4. i 5. Izmjene Uredbe koji bi bio upućen prema Vladi Federacije BiH.

Na sastanku je pored ostalih zaključaka dogovoreno da je za donošenje daljih odluka potrebno uraditi Studiju propisanu Uredbom.

Našim aktom broj: UP-1/21-3-40-670-8/22 od 09.08.2023. godine, podnosioc zahtjeva je obaviješten o slijedećem:

Da je toku izrada Studije uticaja otpadnih voda privrednog subjekta "SISECAM SODA LUKAVAC" d.o.o. Lukavac na vodno tijelo BA_BOS_SPR_1C (rijeka Spreča od entitetske linije-ušća u Bosnu do brane Modrac).

Da bi u Studiji trebalo da u skladu sa članom 5. stav (3) Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o uslovima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sisteme javne kanalizacije ("Službene novine Federacije BiH", broj 26/20 i 96/20) utvrditi dopunske i/ili dodatne mjere i rokove za u kojem će se iste provoditi za razmatrane industrije koje se ispuštaju otpadne vode, a na osnovu prikupljenih podataka sa posebnim osvrtom na efekte primijenjenih graničnih vrijednosti emisije, odnosno efekte primjene strožijih graničnih vrijednosti, i dokazati da će primjena tih mjera omogućiti postepeno postizanje ciljeva zaštite okoline za prihvatno vodno tijelo ili odrediti manje stroge okolišne ciljeve odnosno efekte primjene istih za isto vodno tijelo.

Da u slučaju da se predlože manje stroži ciljevi zaštite okoline Studija bi trebala dati prijedlog mjera, uslova i ograničenja a koji će bi trebali biti regulisani u podzanskom aktu koji bi bio zakonsko uporište za organ koji izdaje vodne akte

Imajući u vidu naprijed navedeno, ovaj organ je odlučio da rješavanje zahtjeva za izdavanje vodnih akata za ispuštanje tehnoloških otpadnih voda iz kompleksa Fabrike Sode Lukavac, prolongira do izrade navedene Studije kao i pribavljanja navedenog Rješenja, kako ne bi donosio preuranjene odluke.

Provodeći dogovor sa navedenog sastanka Agencija je pokrenula aktivnosti na izradi Studije što je u konačnici rezultiralo time što je urađena Studija uticaja otpadnih voda privrednog subjekta "SISECAM SODA LUKAVAC" d.o.o. Lukavac na vodno tijelo BA_BOS_SPR_1C (rijeka Spreča od entitetske linije – ušća u Bosnu do brane Modrac) od strane Tehnološkog fakulteta u Tuzli, novembar 2023 godine.

Pored ostalog, Studija je u skladu sa članom 5. stav (3) Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o uslovima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sisteme javne kanalizacije trebala utvrditi dopunske i/ili dodatne mjere i rokove u kojima će se iste provoditi za razmatrane industrije koje ispuštaju otpadne vode u predmetno vodno tijelo a na osnovu prikupljenih podataka u elaboratu sa posebnim osvrtom na efekte primijenjenih graničnih vrijednosti emisije, odnosno efekte primjene strožijih graničnih vrijednosti, i dokazati da će primjena tih mjera omogućiti postepeno postizanje ciljeva zaštite okoline za prihvatno vodno tijelo ili odrediti manje stroge okolišne ciljeve odnosno efekte primjene istih za isto vodno tijelo.

U slučaju da se predlože manje stroži ciljevi zaštite okoline trebalo je dati prijedlog mjera, uslova i ograničenja a koji bi trebali biti regulisani u podzanskom aktu koji bi bio zakonsko uporište za organ koji izdaje vodne akte.

U zaključnim razmatranjima u studiji su dati određeni prijedlozi.

U Studiji je dat Prijedlog zasnovan na principu umanjenja tolerantne granične vrijednosti za uniformnih 20 % u odnosu na prethodnu godinu kako bi se došlo do zadovoljavajućih emisija hlorida iz pogona fabrike sode u Lukavcu, ali je izostalo obrazloženje način smanjenja (mjere kojima se postiže to smanjenje).

Takođe je kao zaključno razmatranje Studije data preporuka da u cilju postizanja zadovoljavajućih kriterija koji su postavljeni Planom upravljanja vodama korišten je princip koji je u zakonskoj regulativi Federacije Bosne i Hercegovine primijenjen u Pravilniku o načinu vršenja monitoringa kvaliteta zraka i definiranju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta zraka. U navedenom pravilniku je zbog aproksimacije EU legislative u legislativu Federacije Bosne i Hercegovine, uveden pojam tolerantnih vrijednosti.

Predloženi model predstavlja teoretski moguće rješenje bez prikaza tehnika, alata i aktivnosti kojima se potkrepljuje način na koji se ta aproksimativno zadana stopa smanjenja tereta zagađenja (20% godišnje) postiže, a sve u cilju da se u vodnom tijelu Spreča dostigne „dobro stanje“. Međutim, uzimajući u obzir stanje vodotoka, trenutne mogućnosti i kapacitete zagađivača Sisecam Soda Lukavac, raspoložive tehnologije tretmana otpadnih voda, te relativno kratak rok za provedbu rješenja, prijedlog je veoma teško zadovoljiti u praksi. Što znači da će biti potrebno znatno duži period da se vodotok Spreče oslobodi tereta hlorida, ali i drugih opterećenja koji su predmet ove studije kao i opterećenja koje nisu analizirane u studiji jer ih generišu drugi privredni subjekti i stanovništvo.

Prijedlog za primjenu pristupa definiranja tolerantnih vrijednosti za određene parametre zagađenja u skladu sa Pravilnikom o načinu vršenja monitoringa kvaliteta zraka i definiranju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta zraka nije prihvatljiv, obzirom da nemamo podzakonski akt kojim su predložene tolerantne vrijednosti za parametre u otpadnim vodama predmetne industrije.

U okviru zaključnih razmatranje je navedeno da zagađivač, treba izraditi u realnom vremenu izvodiv, vremenski ograničen, Dinamički plan redukcije tereta zagađenja na mjestu ispusta otpadnih voda u prirodni recipijent te da je potrebno obavezati predmetni privredni subjekt na istraživanja sa ciljem rješavanja problematike otpadnih voda, tj. uklanjanja hlorida, a samim tim i smanjenja toksičnosti otpadnih voda, uz relevantna ulaganja u ovakav vid istraživanja. Princip ulaganja u istraživanja je zasnovan na činjenici da dostupne tehnologije uklanjanja hlorida iz otpadnih voda proizvodnje sode i/ili srodnih djelatnosti koja su trenutno dostupna nisu ekonomski prihvatljive, tj. imaju visoke investicione i operativne troškove. Napominjemo da se tokom vođenja upravnog postupka uporno tražilo od podnosioca zahtjeva da dostavi dinamički plan realizacije mjera sa procenom troškova istih, a sve u cilju postizanja dobrog statusa vodnog tijela recipijenta u koji se otpadne vode ispuštaju.

Navedeno zaključno razmatranje nije prihvatljivo od strane ove Agencije obzirom da pravni okvir ne prepoznaje takav pristup te bi isto bio korak nazad u usklađivanju propisa o vodama i okolišu sa propisima EU, a suprotno je i okolišnim ciljevima definisanim Strategijom upravljanja vodama Federacije BiH (2010-2022), Strategijom upravljanja vodama Federacije BiH, Planom upravljanja vodama za vodno područje rijeke Save u Federaciju BiH.

Naprijed navedeno koje se odnosi na izrađenu Studiju te odgovor od „SISECAM SODA“ d.o.o. Lukavac i činjenicu da nisu navedene konkretne aktivnosti i mjere, tj. nije izrađena i dostavljena tehnička dokumentacija i konkretno rješenje koje će osigurati usklađivanje sadržaja hloriga u efluentu prije ispuštanja u recipijent na okolišno prihvatljive i netoksične vrijednosti za živi svijet, sa finansijskom procjenom za ulaganje, te rokove u kojima će pravni subjekt realizirati pojedine aktivnosti, sa kojima neće negativno uticati na već ionako loše stanje voda i prezasićenost sadržajem hloriga, a sve u skladu sa članom 3. Pravilnika o sadržaju, obliku, uslovima, načinu izdavanja i čuvanja vodnih akata, mišljenja smo da nisu ispunjeni određeni uvjeti za izdavanje vodnog akta, a vezano za trenutno važeće strateške i planske dokumente iz segmenta voda i okoliša u Federaciji BiH.

U okviru legislative koja definira maksimalne dozvoljene koncentracije pojedinih parametara zagađenja nije pravno normirana za hlorige, a određivanje i normiranje maksimalnih dozvoljenih vrijednosti koje se odnose na navedeni parametar i uspostavljanje kriterija kojima bi se rukovali prilikom propisivanja uvjeta (odredili granične vrijednosti emisije) u vodnim aktima bi se uspostavljao za svaki slučaj posebno i propisivalo u postupku donošenja vodnog akta. Ovakav pristup nastao kao posljedica nepostojanja pravne norme, što predstavlja i za stranku i za nadležni organ jer je moguć neujednačen pristup prema strankama u postupku. Pravo svakog pojedinca da bude upoznat sa pravnom normom koja se odnosi na njega, te da ta pravna norma bude na njega primjenjena jednako kao i prema ostalim pojedincima ako se oni nalaze u jednakoj pravnoj situaciji. Naravno da je to, u suštini, povezano sa ujednačavanjem sudske prakse i prakse postupanja administrativnih organa koji primjenjuju pravne norme na pojedinačne slučajeve. Nepostojanje pravne norme ostavlja organu koji je dužan i obavezan da primjenjuje propisane standard zagađenja mogućnost kreiranja iste od slučaja do slučaja, a što je u suprotnosti sa članom 55. Stav 1. Zakona o vodama.

U konkretnom slučaju uočljiv je slijedeći paradoks: s jedne strane se definiše kao strateški cilj postizanje dobrog statusa vodnog tijela (Okvirna direktiva o vodama Evropske unije, Zakon o vodama, član 22. i td), i traži se istovremeno mogućnost da se dozvoli da se vodno tijelo izloži pritiscima u smislu prekomjernog ispuštanja hloriga, bez obaveza da će se ono smanjiti u razumnom vremenskom roku primjenom odgovarajućih mjera.

Na osnovu Studije, dostavljene dokumentacije pravnog lica, uviđaja na terenu ocjenjenih dokaza i činjenica, utvrđeno je da nema osnove za izdavanje vodnog akta od strane ove Agencije.

Imajući u vidu navedeno i na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja, a u skladu sa članom 200. stav (1) Zakona o upravnom postupku, članom 139. stav (1) Zakona o vodama, riješeno je kao u dispozitivu ovoga Zaključka.

Uputa o pravnom lijeku:

Protiv ovog Rješenja može se uložiti žalba Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva u roku od petnaest dana od dana prijema zaključka.

Žalba se podnosi neposredno pismeno ili preporučeno putem pošte ovom organu i taksira se sa 15 KM takse, prema tarifnom broju 3. Tarife federalnih administrativnih taksi.

Voditelj postupka: Ahmedić Behija, dipl.inž.tehn.

Po ovlaštenju
Rukovodilac sektora za
izdavanje vodnih akata

Haris Ališehović
Haris Ališehović, dipl.inž.grad.

Dostaviti:

- «SISECAM SODA LUKAVAC» d.o.o. Lukavac, Prva ulica br.1, Lukavac
- AVP Sava, ISV – Vodna knjiga
- Sektor 50
- Sektor 40, arhiva
- Oglasna ploča AVP Sava